

KERKENBELEIDSPLAN HAALTERT

2025

INHOUDSTAFEL

1.	SITUERING KERKGEBOUWEN	4
2.	FICHE PER KERKGEBOUW	5
2.1.	Sint-Gorikskerk te Haaltert.....	5
2.1.1.	Identificatie.....	6
2.1.2.	Beschrijving	6
2.1.3.	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	12
2.1.4.	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	13
2.2.	Sint-Amandus in Denderhoutem.....	15
2.2.1.	Identificatie.....	15
2.2.2.	Beschrijving	16
2.2.3.	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	22
2.2.4.	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	23
2.3.	Sint-Martinus in Kerksken	24
2.3.1.	Identificatie.....	25
2.3.2.	Beschrijving	25
2.3.3.	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	31
2.3.4.	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	33
2.4.	De Sint-Amandus kerk in Heldergem	34
2.4.1.	Identificatie.....	35
2.4.2.	2.4.2. Beschrijving.....	35
2.4.3.	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	40
2.4.4.	Beschrijving van het huidige gebruik en de huidige functie	41
3.	NAAR EEN TOEKOMSTVISIE.....	43
3.1.	Algemene aandachtspunten voor de vier kerken:	44
3.1.1.	Sint Goriks Haaltert	45
3.1.2.	Sint Martinus Kerksken.....	45
3.1.3.	Sint Amandus Denderhoutem	45
3.1.4.	Sint Amandus Heldergem.....	46
4.	BESLUIT.....	47

INLEIDING

Dit kerkenbeleidsplan omvat volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente Haaltert:

- ◆ Sint-Goriks, Sint-Goriksplein z.n., 9450 Haaltert
- ◆ Sint-Amandus, Dorp z.n., 9450 Denderhoutem (Haaltert)
- ◆ Sint-Martinus, Kerkskendorp z.n., 9451 Kerksken (Haaltert)
- ◆ Sint-Amandus, Heldergermstraat 162A, 9450 Heldergerm (Haaltert)

Doorlopen traject

Er vond een startvergadering plaats tussen het centraal kerkbestuur (hierna CKB genoemd) en de gemeente op 21 januari 2025. In deze vergaderingen werden enkele onderwerpen besproken zoals het pastoraal plan, actueel gebruik van de kerken, toekomstvisie, bouwfysische toestand,...

Zowel het CKB als de gemeente wensen het huidige kerkenbeleidsplan voor de komende 6 jaar te behouden mits enkele kleine aanpassingen.

Dit kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen de gemeente Haaltert, het centraal kerkbestuur van Haaltert en alle kerkfabrieken die eronder ressorteren en werd vervolgens goedgekeurd:

- ◆ door de bisschop van bisdom Gent op *16.05.2025*
- ◆ door de gemeenteraad van Haaltert op *30 juni 2025*

Inhoud kerkenbeleidsplan

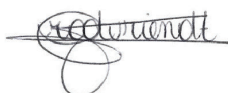
In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk. Aan bod komen een beschrijving, een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. Aan het einde van dit document is er een overzichtstabel met de genomen opties (per kerk), de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren.

Handtekening bisdom

Elektronisch ondertekend op
2/07/2025 door Lien Grootvriendt

Handtekening gemeente

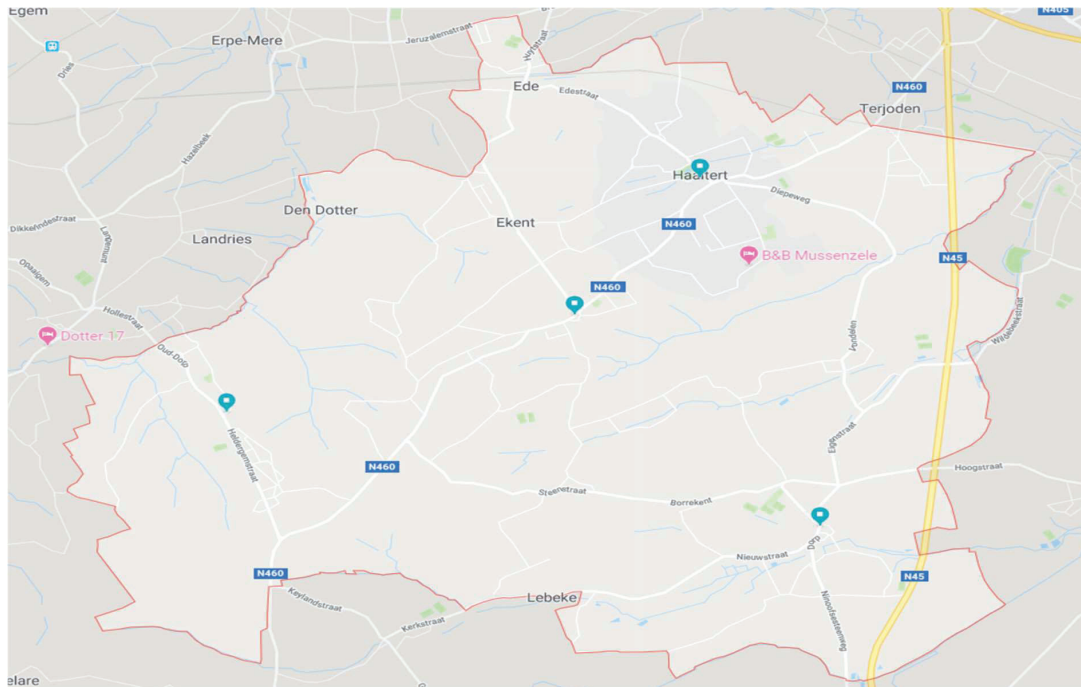
Elektronisch ondertekend op
3/07/2025 door Daniël
Vandendriessche

1. SITUERING KERKGEBOUWEN

Figuur 1: Situering kerken.

Figuur 2: Situering gemeente Haaltert.

1. Sint-Goriks, Sint-Goriksplein z.n., 9450 Haaltert
2. Sint-Amandus, Dorp z.n., 9450 Denderhoutem (Haaltert)
3. Sint-Martinus, Kerkskendorp z.n., 9451 Kerksken
4. Sint-Amandus, Heldergemstraat 162A, 9450 Heldergem (Haaltert)

2. FICHE PER KERKGEBOUW

2.1. Sint-Gorikskerk te Haaltert

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Figuur 3: De Sint-Gorikskerk te Haaltert.

2.1.1. Identificatie

Naam: Sint-Gorikskerk Haaltert (Sint-Gaugericuskerk)

Geografische ligging

- ▮ Sint-Goriksplein z.n., 9450 Haaltert
- ▮ Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- ▮ Bisdom Gent
- ▮ Dekenaat Aalst
- ▮ Parochie Heilige Amandus Denderleeuw/Haaltert

Eigenaar: Gemeente Haaltert (*bron kadaster*)

Bescherming(en)

- ▮ Vastgesteld als bouwkundig erfgoed sinds 14 september 2009
- ▮ Beschermd als stads- of dorpsgezicht sinds 5 oktober 2009
- ▮ Gedeeltelijk beschermd als monument: orgel van Vereecken sinds 19 augustus 1980

2.1.2. Beschrijving

2.1.2.1. Cultuurhistorische waarde

Historiek

De voormalige, vroeg gotische kruiskerk, toegewijd aan de heilige Gaugericus van Kamerijk, dateert van voor het jaar 1046. Dit kon worden afgeleid uit een oorkonde uit datzelfde jaar, opgesteld door de heer Engelbert D'Oisy waarin duidelijk werd dat de toenmalige paus de toelating gaf voor de stichting van een kapittel in de Sint-Gorikskerk. Het betrof een kapittel met 12 kanunniken. Wegens onrusten op het platteland werd dit kapittel in het jaar 1495 verhuist naar de Sint-Martinuskerk in Aalst, waarna het niet meer naar Haaltert zal terugkeren.

Deze kerk onderging doorheen de jaren verscheidene verbouwingen. Een eerste verbouwing betrof een vergroting, uitgevoerd in het jaar 1841. De architect J. Beeckman was verantwoordelijk voor opstelling van de plannen voor deze uitbreidingswerken in 1837.¹

Op 9 februari 1869 zou het gebouw deels zijn uitgebrand ten gevolge van een blikseminslag. Hieruit heeft men enkel de kruisweg, het textiel, de communiebank en een enkele biechtstoel kunnen redden. De toenmalige burgemeester Van Meldert heeft op 7 mei 1869 in een brief aan de administratieraad van de verzekeringsmaatschappij, de aanvraag tot de bouw van een nieuwe kerk ingediend. Deze

---

¹ <http://www.hkhaaltert.be/data/Tijdschrift/1980/Haaltert%20Heemkring%20tijdschrift%201986%20nr2.pdf>

aanvraag werd goedgekeurd. De Gentse architect Ferdinand De Noyette tekende de plannen voor deze nieuwe kerk. Op 27 april 1869 werden deze plannen door de gemeenteraad goedgekeurd. Deze plannen werden bekrachtigd door het koninklijk besluit van 30 november 1869, waarna de bouw van de nieuwe kerk van start ging. De kerk werd gebouwd tussen 1870 en 1872 en werd op 1 maart 1872 ingezegend door monseigneur Hendrik Frans Bracq, C. De Bliet, de deken van Aalst en Charles Mortiers, de deken van Ronse. Bij de bouw van de nieuwe kerk werd het oude kerkhof overgebracht naar een weide rond de Kapel van Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Beschrijving

De plattegrond van de kerk is een driebeukige, basilikaal opgevatte kruisbeuk met een vierkante westtoren. Het exterieur van het gebouw werd voornamelijk uit baksteen opgetrokken waarin arduin werd verwerkt. Voor de sokkels, lijstwerken en hoekblokken werd er zandsteen gebruikt. Het zou in dit geval mogelijks gaan om hergebruikt materiaal.

Het schip werd driebeukig opgebouwd en voorzien van vier traveeën en een transept bestaande uit twee traveeën. Het koor bevat een tussentravee, een rechte travee en een vijfzijdige sluiting. Verder kunnen er nog twee zijkoren en sacristieën worden onderscheden.

De vierkante zuidwestelijke geveltoren bevindt zich aan de voorzijde van het kerkgebouw en wordt geflankeerd door twee achzijdige traptorentjes. Deze toren werd opgetrokken uit baksteen, met afwerking in natuursteen voor de hoekblokken. Verder telt de toren drie geledingen en wordt begrensd door weinig uitgesproken opgaande hoeksteunberen. De toren heeft onderaan een spitsboogvormig verdiept portaal, uitgewerkt in natuursteen. Daarboven kunnen er drie spitsboogvormig gekoppelde blindnissen en een groot vierledig spitsboogvenster met een rozet in de top bemerkt worden. De derde torengleding vertoont aan de vier zijden dubbele galmgaten, dewelke werden afgewerkt in natuursteen. Een hoge naaldspits vormt de top van de toren.

De zijbeuken worden geritmeerd door langwerpige tweeledige spitsboogvensters, waartussen zich steunberen bevinden. De transeptgevels vertonen een rijke opstand met onderaan een drieledig spitsboogvenster, waarvan de natuurstenen boogomlijsting rust op slanke kapiteelzuiltjes en daarboven bevindt zich een groot rozetvenster met een rijk maaswerkversiering.

Het drielichtvenster met rozet wordt omlijst in een vlakke, tot in de plint doorlopende, omlijsting van natuursteen. Het koor met vijfzijdige afsluiting vertoont slanke lancetvensters en wordt geritmeerd door hoge opstaande steunberen.

Interieur

Het interieur vertoont een drieledig wandschema van de middenbeuk. Verder rust er een spitse scheiboog arcade op ronde zuilen met blad-kapitelen. Daarenboven komt een drieledig triforiumzone met een verhoogde vensterzone met tweeledige spitsboogvensters. De kruisribgewelven rusten op slanke gebundelde kolonnetten met kapitelen. Het vieringsgedeelte wordt overwelfd door een rijkversierd stergewelf, waarvan de ribben neerkomen op bundelpijlers.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Figuur 4: Interieur Sint-Gorikskerk.

Meubilair

Voor de inrichting van de nieuwe kerk werd door pastoor Desiderius Van Gansbeke vooral beroep gedaan op giften en op Camiel Lippens van Ledeberg voor het ontwerpen van het meeste neogotische meubilair.

Het kerkgebouw heeft drie altaren: een hoofdaltaar en twee zijaltaren. Het hoofdaltaar werd ontworpen door Camiel Lippens uit Ledeberg. Dit altaar werd vervaardigd uit witte hardsteen van Rochefort en werd versierd met een beeldengroep, dewelke de begraafing van Christus voorstelt. Twee van deze beeldjes werden gestolen en werden tot op heden nog niet teruggevonden. Het bovenste gedeelte van het altaar werd uit eikenhout gesneden. De twee zijaltaren werden respectievelijk geplaatst in 1873 en 1874. Ook deze werden ontworpen door Camiel Lippens. Het Onze-Lieve-Vrouwenaltaar werd geschonken door de gezusters Marie en Delphine Schouppe. Het Laurentiusaltaar werd geschonken door Constant de Sadeleer en zijn zuster.

De twee glasramen in het koor werden in 1878 aan de kerk geschonken door de toenmalige burgemeester Gustave Van Meldert. Deze glasramen vertonen afbeeldingen van de Heiligen Andreas, Petrus, Paulus en Marcus. De doopvont werd in dezelfde periode geschonken door Frans Hunninck. Deze bestaat uit gepolychromeerde kunststeen met een gepolychromeerd eikenhouten deksel. De twee biechtstoelen, afkomstig uit het atelier van Camiel Lippens, werden geschonken door Jacques de Sadeleer en J.B. Van Londersele.

In het koor werd in 1875 door de Gentse firma Van Crombrugge het centrale glasraam geplaatst. Dit glasraam werd geschonken door Delphine Schouppe en de toenmalige pastoor. Het glasraam stelt Jezus en Maria voor met de tekst *oli Deo et divae Virgini Maria*.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Figuur 5: Glasramen Sint-Gorikskerk

In hetzelfde jaar werden er drie klokken besteld samen met de communiebank, geschonken door Delphine Schouppe en Livien De Graeve, en de predikstoel, geschonken door de familie Arents. Beide stukken zijn afkomstig van het atelier van Camiel Lippens.²

---

² <http://www.hkhaaltert.be/data/Tijdschrift/1980/Haaltert%20Heemkring%20tijdschrift%201986%20nr2.pdf>

Het orgel werd vervaardigd door de firma Vereecken uit Gijzegem en werd geplaatst in 1877. Dit orgel is thans geklasseerd als een beschermd monument.

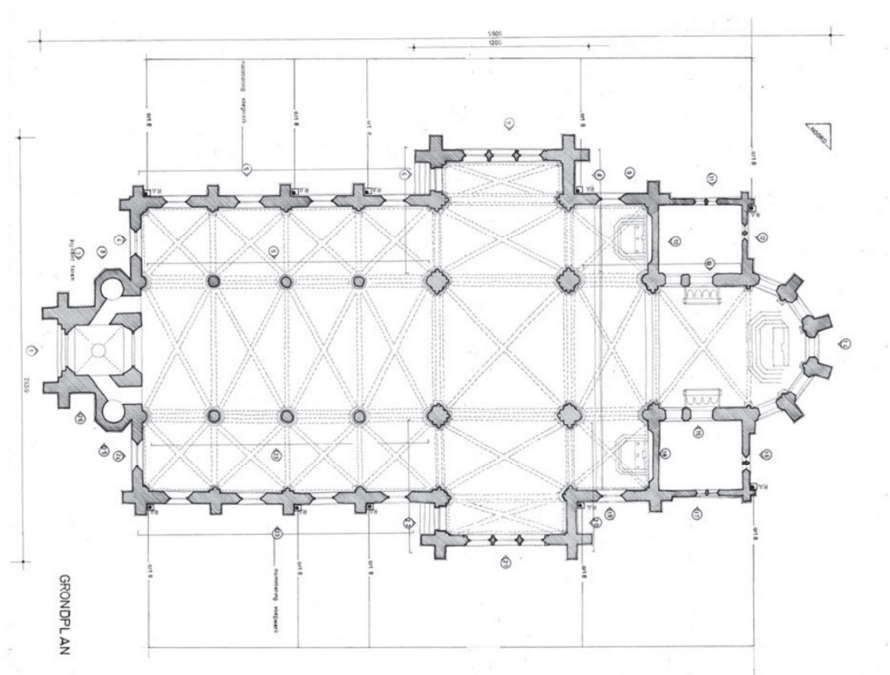
De preekstoel werd opgebouwd als een achthoekige kuip en werd vervaardigd uit eikenhout. Op de hoeken van de gekoppelde zuiltjes met de vier evangelisten (Marcus, Lucas, Matteüs en Johannes).

Oorspronkelijk bevatte het kerkgebouw een vijftal klokken. Dit aantal zal in de loop der jaren toenemen. De beiaard werd op, 11 april 1955 Paasmaandag

Figuur 6: De Vereeckenorgel.

ingewijd door monseigneur Calewaert. Verder hangt in het kerkgebouw het schilderij de *Marteling van Sint-Laurentius* van 1686. Dit is een werk van Jan van Cleef. Ten slotte biedt het gebouw plaats voor een totaal van 515 stoelen.

2.1.2.2. Architecturale mogelijkheden

Figuur 7: Grondplan Sint-Gorikskerk

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.1.2.3. De bouwfysische toestand

De algemene bouwfysische toestand van het gehele gebouw bevindt zich, volgens het rapport van Monumentenwacht, in een redelijke status. Er kan gesteld worden dat het gebouw nood heeft aan onderhoud om grotere problemen op termijn te voorkomen. Zo bevindt het dak zich in een redelijke staat en heeft op plaatsen nood aan onderhoud. De dakkapellen van de toren zijn in mindere staat. Dit komt wellicht door de slechte bereikbaarheid van de dakkapellen.

Monumentenwacht adviseert om regelmatig de goten te reinigen. Enkele afvoeren zitten verstopt. Om verdere problemen te vermijden is het noodzakelijk deze zo spoedig mogelijk vrij te maken.

De kapconstructies zijn algemeen nog goed. De kapconstructies van de lagere daken zijn niet allemaal toegankelijk/bereikbaar. Monumentenwacht adviseert de toestand van de onderste spanten van de toren op te volgen. De aantastingen lijken nog actief te zijn.

De voegwerken dienen bijgewerkt te worden en de barsten in de natuursteen dienen te worden gedicht. Deze werken zullen eventuele gevolgschade vermijden door het insijpelen van vocht en de werking van vorst te vermijden. Verder heeft het houten schrijnwerk van de sacristieën een dringende nood aan onderhoudswerken. Enkele delen zijn reeds ingerot. De oudste glas-in-loodramen dienen in de toekomst te worden gerestaureerd.

Monumentenwacht adviseert de afwerkklagen in de kerk op termijn op te frissen. Verder is de bliksemafleider plaatselijk beschadigd en is het ook nog nodig de elektrische installaties te (her)bekijken. Voor details: zie dossier monumentenwacht.

Technische installaties

Er bevindt zich een zekeringkast in de sacristie. Verder is er maar één sanitaire voorziening aanwezig en wordt voornamelijk gebruikt door het aanwezige personeel.

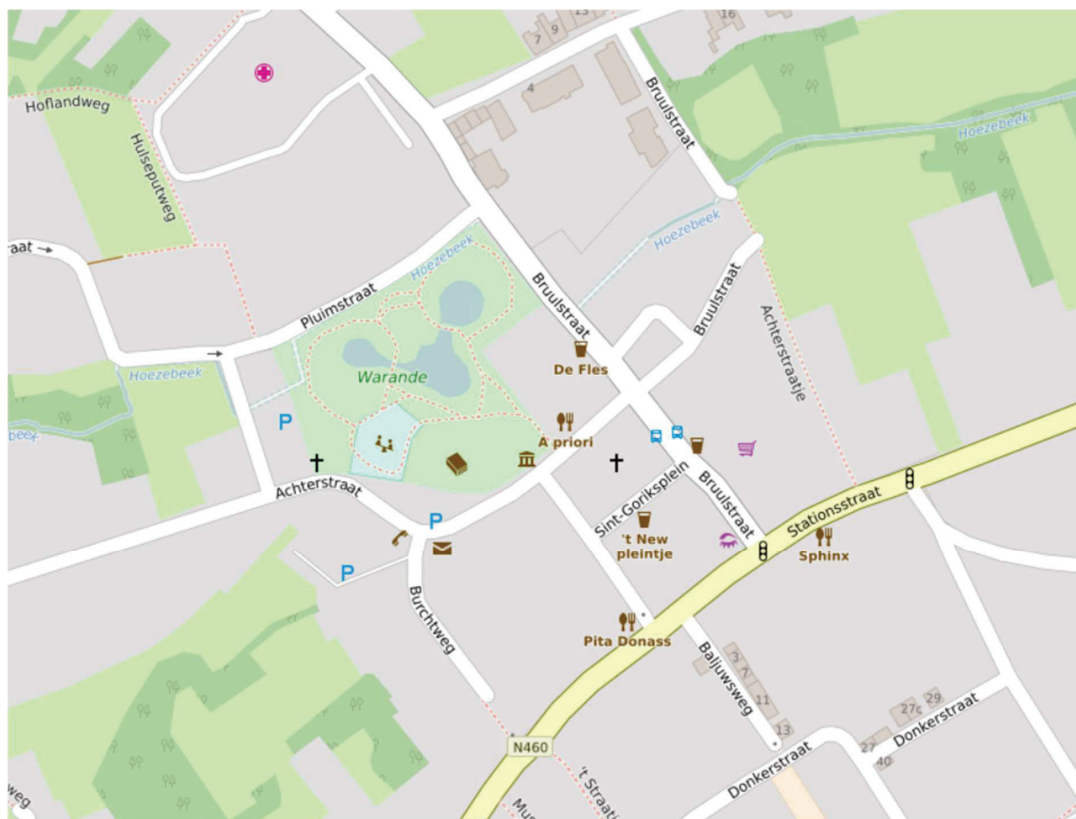
De verwarmingsketel bevindt zich in de kelder en biedt eigenlijk te weinig vermogen om de kerk in voldoende mate te verwarmen.

De beiaard wordt bediend door Clock-O-Matic. Het bedieningspaneel is van Apollo en bevindt zich in de sacristie.

Bekabeling en buizen van het kerkgebouw zijn over het algemeen allemaal aan vernieuwing toe.

Er is enige mate van inbraakbeveiliging.

2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Figuur 8: De situering van de Sint-Gorikskerk

Het kerkgebouw is gelegen op het Sint-Goriksplein en is gelijk georiënteerd met zijn omgeving. In de onmiddellijke omgeving bevinden zich de pastorie, dewelke zich vlak achter de kerk situeert en het parochiaal secretariaat dat in de Bruulstraat gelegen is, op zo'n 50 meter van de kerk. De vrije basisschool Sint-Gorik en het klooster bevinden zich allebei op een afstand van 200 meter ten noorden van de kerk. Het kerkhof ligt op een kilometer ten zuidoosten van het kerkgebouw, meer bepaald aan de Houtmarkt.

Het NMBS-station van Haaltert ligt op anderhalve kilometer ten oosten van de kerk. Het NMBS-station van Ede ligt op twee kilometer afstand ten noordwesten van het kerkgebouw. Vlak bij het gebouw zijn twee bushaltes gesitueerd, meer bepaald lijn 82 en lijn 330. In de onmiddellijke omgeving van de kerk zijn er minstens 200 parkeerplaatsen. Verder bevinden er zich nog kleine zaaltjes en een private zaal in de onmiddellijke omgeving van de kerk, maar de grotere evenementen worden gewoonlijk in de kerk zelf gehouden. Er is voldoende parkeergelegenheid in de onmiddellijke omgeving van de kerk.

De nabijgelegen pastorie in de Bruulstraat dateert uit 1783 en bevindt zich recht tegenover het kerkgebouw. Deze pastorie is beschermd als monument sinds 27 januari 2003 en vastgesteld als bouwkundig erfgoed sinds 14 september 2009. Het gebouw zelf heeft een 18de -eeuwse kern met aanpassingen uit de 19de eeuw. De pastorie is niet meer bewoond. De benedenverdieping wordt gebruikt als vergaderruimte en archief voor de kerkfabriek Sint-Gorik. De muur aan de kant van het jeugdheem werd weggehaald. De tuin werd opengesteld voor het publiek.³

Figuur 9: De pastorie nabij de Sint-Gorikskerk (Inventaris Onroerend Erfgoed)

2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De Sint-Gorikskerk fungeert momenteel als een parochiekerk.

Elke zon- en feestdag wordt een viering gehouden om 9u30 + elke vrijdag een mis of gebedsviering om 9u.

De communies en de vormsels worden ook jaarlijks in deze kerk georganiseerd met voorafgaand de repetities.

---

³ <https://inventaris.onroenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/10463>

Er is een gedachtenviering op Allerzielen ter nagedachtenis van alle overledenen. Eind augustus is er ter gelegenheid van de kermis eveneens een viering.

Op Aswoensdag wordt 's avonds een viering gehouden.

Het Gregoriaans koor repeteert in principe iedere maandagavond in de kerk.

Overzicht van het aantal huwelijken en uitvaarten per jaar van 2019-2024 in Sint-Gorik Haaltert:

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Huwelijken	3	1	2	6	5	4
Uitvaarten	30	38	29	26	36	18

In de kerk worden activiteiten en concerten georganiseerd. De leden van het parochiaal secretariaat staan in voor het openen en sluiten van de kerk. Voor de organisatie van activiteiten of evenementen in de kerken wordt gebruik gemaakt van een gebruiksovereenkomst tussen de kerkfabriek en de organisatie van het evenement. Het kerkbestuur staat open voor allerhande activiteiten op voorwaarde dat alles terug in oorspronkelijke staat wordt achtergelaten.

Naast beiaardconcerten worden er ook lessen gegeven op de beiaard.

Op de Openmonumentendag zorgt de beiaardvereniging voor de bezichtiging van de toren en de beiaard.

Op elke vrijdag wordt er een markt georganiseerd waar doorgaans veel volk op afkomt. Hier wordt ook jaarlijks een jaarmarkt georganiseerd.

De kerk is iedere dag open tussen 9 – 12u.

2.2. Sint-Amandus in Denderhoutem

Figuur 10: De Sint-Amanduskerk te Denderhoutem.

2.2.1. Identificatie

Naam: Sint-Amandus

Geografische ligging

- ▮ Dorp z.n., 9450 Denderhoutem (Haaltert)
- ▮ Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- ▮ Bisdom Gent
- ▮ Dekenaat Aalst
- ▮ Parochie Heilige Amandus Denderleeuw/Haaltert

Eigenaar: Gemeente Haaltert (*bron kadaster*)

Beschermingen:

- ▮ De gotische vieringstoren: beschermd sinds 28 december 1936
- ▮ De kruisbeuk: beschermd sinds 28 december 1936

- Het koor: beschermd sinds 28 december 1936
- Het orgel is beschermd al monument sinds 7 februari 1980.
- Het gebouw is vastgesteld als bouwkundig erfgoed sinds 14 september 2009.

2.2.2. Beschrijving

2.2.2.1. Cultuurhistorische waarde

Historiek

Er zijn sporen van een houten kerk uit de 7de eeuw na Christus. Dit gebouw werd echter in de 11de eeuw vervangen door een ander gebouw, vervaardigd uit een witte hardsteen in de gotische stijl. Deze witte hardsteen zou in de onmiddellijke omgeving zijn ontgonnen. De toren en de zuiderbeuk werden respectievelijk gebouwd in de 12de en 13de eeuw. Het koor en de noorderbeuk dateren van de 16de eeuw. In 1834 werd de kerk voor een eerste maal vergroot. Het gebouw werd met 30 voet (+/- 9 meter) verlengd.

In de periode van 1898 tot 1901 werden naar aanleiding van de vervallen status van de kerk, grote restauratiewerken georganiseerd. Deze werken werden uitgevoerd in opdracht van pastoor Willem Van de Putte en toenmalig burgemeester Camille Schouppe. Tijdens deze werken werd de kerk voor een tweede maal vergroot door het verbreden van de bestaande zijbeuken en deze te voorzien van een eigen dak. De ontwerpen van de bouwwerken werden toevertrouwd aan architect Jules Goethals. Jules Goethals was de stadsarchitect van Aalst en had een voorliefde voor de neogotische architecturale stroming. De kenmerken van deze stijl tonen zich duidelijk in de kerk. Goethals is ook verantwoordelijk geweest voor het ontwerpen van het roerend erfgoed in de kerk. Zo is bijvoorbeeld de huidige preekstoel ontworpen door Jules Goethals en vervaardigd door Robert Van Caelenberg.

In 1937 werd het koor door de gebroeders Gilbert en Richard Van der Burght, in opdracht van pastoor Peerenboom, opnieuw beschilderd. Dit beeldde de trektocht van de Israëlieten naar het Beloofde Land uit. Later, tijdens de restauratie van 1977 onder pastoor Richard Schockaert, werd het schilderij overschilderd.

Doordat de bevolking van Denderhoutem in de 19de-eeuw fors steeg, steeg ook de noodzaak tot een vergroting van het kerkgebouw.⁴

Beschrijving

De huidige vorm is het resultaat van vele bouwcampagnes, vergrotingen en restauraties. De huidige plattegrond van het kerkgebouw toont een laatromaanse, vroegotische middenbeuk van vier traveeën, dewelke dateren uit de 12de-13de eeuw. De kerk werd met twee westelijke traveeën verlengt in 1834 en verbreed met zijbeuken met de bijhorende doopkapel in 1898.

Verder vertoont het kerkgebouw een gotische kruisingstoren met een traptorentje in het zuiden. Het laatgotische transept en het gotische koor, bestaande uit twee traveeën met een driezijdige sluiting dateren uit de 15de eeuw. De flankerende sacristieën zijn recenter en dateren uit de 19de eeuw.

---

⁴ Artikel

De kruisingstoren, de zuidelijke transeptarm en het koor werden vervaardigd uit lokale zandsteen. De 19de-eeuwse onderdelen werden gebouwd met Franse kalkzandsteen. Voor de westgevel werd er vermoedelijk Euvillesteen gebruikt. Voor de bouw van de zijbeuken en de voor de restauratie van de noordelijke dwarsarm werd er Massangis gebruikt. Er werd arduin gebruikt voor de tracteringen. Voor dakbedekking werd er leisteen gebruikt.

Figuur 11: De flankerende sacristieën

De neogotische westgevel werd samengesteld uit drie puntgevels, gestut door middel van steunberen. Verder kan er nog een gemarkeerde travee worden waargenomen. Deze bestaat uit een centraal spitsboogportaal samen met erboven gesitueerd drielicht, dewelke opgenomen zijn in een doorlopende omlijsting. Dit is dezelfde opstand voor de korfboogvormige zijportalen. De zuidelijke en noordelijke gevel, evenals de noordelijke doopkapel werden geritmeerd door neogotische tweelichten.

De gerestaureerde vierkante kruisingstoren is geleed door waterlijsten en de omlopende druiplijst van de gekoppelde spitsboogvormige galmgaten en ingesnoerde naaldspits. Het traptorentje ten zuiden onder de kegelvormige bedaking bevat een rechthoekig deurtje onder de zware halfronde latei in de sokkel. Verder kunnen er nog enkele lichtgleuven worden waargenomen. Het gerestaureerde transept bevindt zich voornamelijk in het noorden en bevat een groot spitsboogvenster met vernieuwde tractering met een laatgotisch patroon.

Het gotisch koor bevat twee stuttende steunberen met twee versnijdingen. Verder kunnen er nog spitsboogvensters met afgeschuinde dagkant en een vernieuwde afzaat op een omlopende waterlijst samen met een vernieuwd maaswerk worden waargenomen. De vierkante sacristieën vertonen een neogotisch uitzicht voor de afwerking.

Interieur

De oorspronkelijke vroeg-gotische travee wordt geritmeerd door drie zuilen van Doornikse kalksteen met geprofileerde basement. De knoppenkapiteel en de achzijdige acabus bevinden zich onder de spitsboogvormige scheibogen met een geprofileerd tracé uitlopend op ezelsoren. De voortzetting van deze opstand in de toegevoegde westelijke travee uit de tweede helft van de 19de eeuw, vertoont een stugge uitvoering. Het plafond bestaat uit een neogotisch houten tongewelf over de zijbeuken, het transept en het koor.

Figuur 12: Het interieur van de Sint-Amanduskerk te Denderhoutem.

Meubilair

Het meeste meubilair in het kerkgebouw werd ontworpen door Jules Goethals en vervaardigd door Robert Van Calenbergh. Om deze reden vertoont het meubilair voornamelijk een neogotisch uitzicht.

De huidige preekstoel, geplaatst in 1901, werd op bestelling van pastoor Van de Putte vervaardigd door de Aalsterse beeldhouwer Robert Van Caelenbergh naar een ontwerp van zijn stadsgenoot Jules Goethals. Hierbij werd de oude preekstoel, daterend uit het jaar 1736 of uit de 18de eeuw, vervangen. Op vijf zijden van de zevenkantige kuip zijn vijf gesculpteerde beelden te bemerken. Eén van deze beelden stelt de heilige Sint-Amandus voor. De andere vier stellen de vier evangelisten Marcus, Lucas, Johannes en Mattheüs voor. Het beeldje van Johannes werd gestolen.

Het huidige hoofdaltaar werd vervaardigd in een neogotische stijl naar de ontwerpen van Jules Goethals, in de periode 1875-1899. Het betreft een altaartafel op vier zuilen met een koolbladkapiteel. Tussen de zuilen bevinden zich drie medaillons met ingeschreven vierpas. De tabernakel werd versierd met een maaswerk en een kruis. Op de deuren van het altaar werd een Jezusmonogram en een hostie dragende kelk aangebracht. Verder kan er een centraal hoger opstaand gedeelte worden waargenomen met een expositiepatroon en kruisbekroning. Het houtsnijwerk is momenteel op bepaalde plaatsen beschadigd door houtborende insecten.

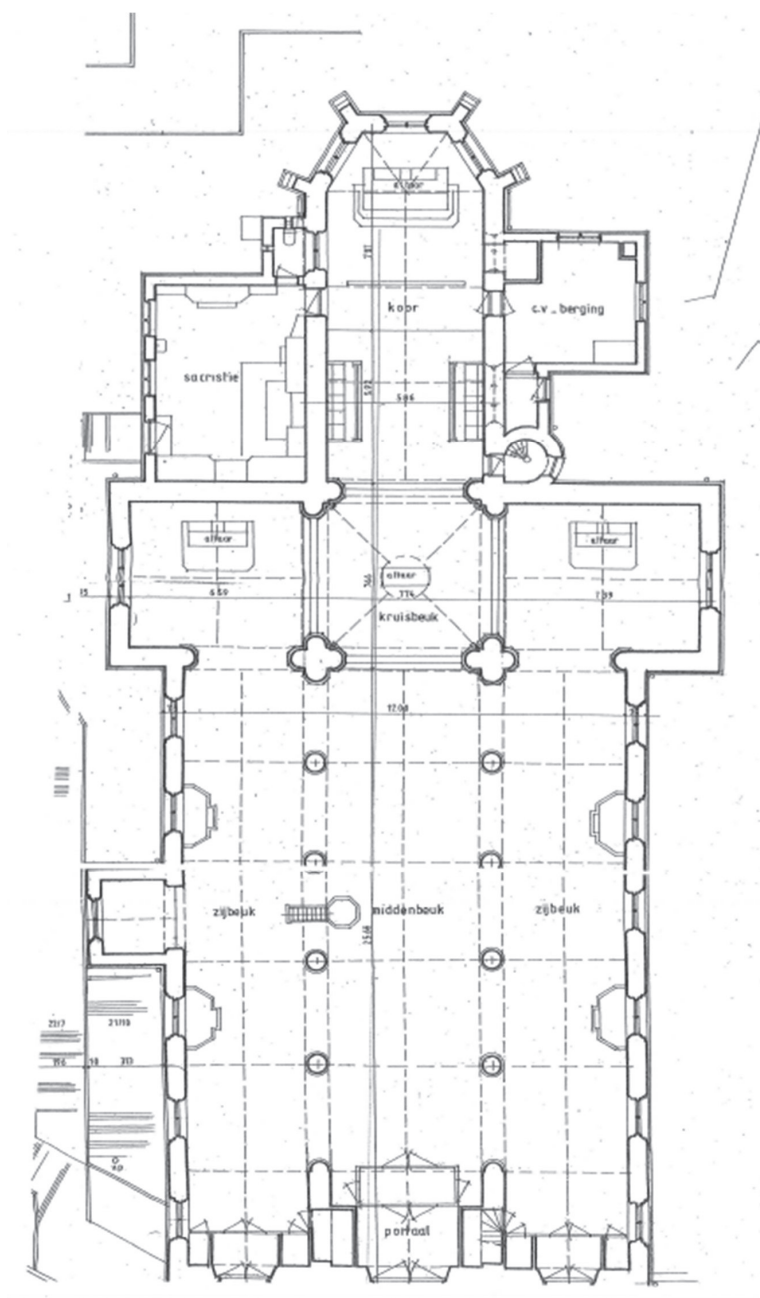
Het koorgestoelte dateert van de periode 1875-1899 en werd eveneens ontworpen door de architect Jules Goethals. Het werd ontworpen volgens de principes van de neogotische stijl in eikenhout. Een volledige inventaris van het meubilair kan worden geraadpleegd in de bijlage.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Figuur 13: Het altaar en koorgedeelte van de Sint-Amanduskerk te Denderhoutem.

2.2.2.2. Architecturale mogelijkheden

Figuur 14: Het grondplan van de Sint-Amanduskerk te Denderhoutem.

Uitbreidingsmogelijkheden

Vanwege de aanwezigheid van de openbare weg aan de voorzijde en een parking aan zowel de linker- als de rechterzijde van het gebouw, is er geen mogelijkheid tot uitbreiding. Er is vervolgens tevens geen mogelijkheid tot het opsplitsen in deelruimtes. Dit komt door enerzijds de hoogte van het gewelf en anderzijds het ontbreken van degelijke sanitaire voorzieningen en elektrische installaties en verwarming. Ook is er geen keuken in het gebouw.

Technische installatie

De verwarming gebeurt met behulp van een oude verwarmingsketel op gasolie (mazout). Deze voldoet om het gebouw warm te krijgen. Er is echter wel maar één enkel inblaaspunt.

- Elektriciteit en verlichting = ok
- Inbraakbeveiliging = niet aanwezig
- Brandbeveiliging = neen
- Geluidsinstallatie = ok

Het gebouw is toegankelijk voor andersvaliden.

Het sanitair is in een minimale mate aanwezig en is normaal enkel bedoeld voor het kerkpersoneel. Het sanitair bevindt zich in de sacristie, links van het koor.

2.2.2.3. Bouwfysische toestand

Het laatste rapport van monumentenwacht dateert van 2023. Hierin wordt vastgesteld dat de kerk zich in het algemeen in goede staat bevindt. Het is wel noodzakelijk onderhoud te blijven uitvoeren en gevolg te geven aan de aanbevelingen van monumentenwacht.

Het dak is in een redelijke staat, maar het is noodzakelijk courant onderhoud uit te voeren aan de dakbedekking. De goten en afvoeren vragen plaatselijk aandacht. Het is noodzakelijk de goten/platte dakjes jaarlijks te reinigen.

De kapconstructie en zolder zijn in uitstekende staat.

De natuursteen vertoont op plaatsen wat verwerking maar alsnog zonder gevolgen. In het koorgedeelte komen wat barsten voor die best opgevolgd worden.

Het schrijnwerk vertoont normale ouderdomstekenen maar is algemeen goed. De afwerkklagen kregen onderhoud.

In de benedenkerk bladdert het schilderwerk op vele plaatsen af.

Wat de technische installatie betreft, wordt aangeraden regelmatig onderhoud uit te voeren aan de klokken, klokkenstoel, torenuurwerk (en mechanisme) en alsook de werking van de bliksembeveiliging te laten controleren.

2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Figuur 15: De situering van de Sint-Amanduskerk te Denderhoutem.

De kerk bevindt zich in het centrum van de gemeente Denderhoutem. Het kerkhof is op ongeveer 400 meter van het kerkgebouw gelegen. Het openbaar vervoer heeft twee haltes in de onmiddellijke omgeving. Een halte benedenzijde, op ongeveer 100 meter en langs de bovenzijde op ongeveer 30 meter. Er is een openbare parking onmiddellijk naast het kerkgebouw. Dit zowel langs de bovenzijde als langs de benedenzijde. Dit gegeven beperkt, zoals reeds aangegeven, de mogelijkheid tot een eventuele uitbreiding van het gebouw.

Er zijn verschillende verenigingen in de buurt. Zo bevinden er zich in de nabije omgeving een voetbalclub en een academie voor muziek, woord en dans. Bij de academie hoort ook concertzaal "De Spot", die een capaciteit van 148 zitplaatsen heeft. Verder bevindt de parochiezaal "Hand in Hand" zich in de onmiddellijke omgeving. Deze zaal heeft een capaciteit van 250 personen. De voetbalclub heeft ook een zaal ter beschikking, met een capaciteit tussen de 250-500 personen.

De pastorie bevindt zich op ongeveer 200 meter van het kerkgebouw. De pastorie wordt gebruikt als parochiaal secretariaat en als bibliotheekfiliaal.

2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Het kerkgebouw wordt vandaag de dag voornamelijk gebruikt voor liturgische activiteiten waaronder huwelijken, schoolvieringen, uitvaarten en missen.

Elke 2^e en 4^e zaterdag van de maand wordt een viering gehouden + soms op een 5^e zaterdag afwisselend met Welle. Elke dinsdagmorgen om 9u is er een weekdagmis, behalve op een hoogdag.

Jaarlijks vinden ook de vormselviering en eerste communie plaats met de voorafgaande repetities en catechesemomenten voor het vormsel (o.a. geloofstocht).

Verder is er nog een gebedswake op Allerheiligen in de namiddag.

Voor de organisatie van activiteiten of evenementen (bijv. concerten) in de kerk wordt gebruik gemaakt van een gebruiksovereenkomst tussen de kerkfabriek en de organisatie van het evenement.

Overzicht van het aantal huwelijken en uitvaarten per jaar van 2019-2024 in Sint-Amandus Denderhoutem:

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Huwelijken	1	0	1	3	0	1
Uitvaarten	28	25	29	19	15	19

De kerk is iedere dag open tussen 9-12u.

2.3. Sint-Martinus in Kerksken

Figuur 16: De Sint-Martinuskerk te Kerksken.

Figuur 17: De Sint-Martinuskerk te Kerksken.

2.3.1. Identificatie

Naam: parochiekerk Sint-Martinus

Geografische ligging:

- ▮ Kerkskendorp z.n., 9451 Kerksken
- ▮ Provincie Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur:

- ▮ Bisdom Gent
- ▮ Dekenaat Aalst
- ▮ Parochie Heilige Amandus Denderleeuw/Haaltert

Eigenaar: Gemeente Haaltert (bron Kadaster)

Beschermingen:

Het kerkgebouw is vastgesteld als bouwkundig erfgoed sinds 14 september 2009.

2.3.2. Beschrijving

2.3.2.1. Cultuurhistorische waarde

Historiek

De oudste vermelding van Kerksken gaat terug naar de stichtingsoorkonde van het kapittel van Haaltert. Geruim tijd zal de geschiedenis van Kerksken overigens verbonden blijven aan dit Kapittel tot het werd overgedragen aan de bisschop van Kamerijk. Na de bisdomhervorming van 1559 ressorteerde de kerk van Kerksken onder het aartsbisdom Mechelen en de dekenij van Aalst. Het Concordaat van 1801 en de daaruit voortvloeiende hervormingen brachten het ganse gebied van het Land van Aalst bij het departement van de Schelde en bij het bisdom Gent. Tot het begin van de 20ste eeuw bleef de kerk bij de dekenij van Aalst behoren.

Bij een eerste grote wijziging van de dekenijen in het bisdom Gent in 1912, kwam de kerk onder de bevoegdheid van de dekenij van Herzele. Naar aanleiding van de oprichting van de dekenij Haaltert werd de kerk van Kerksken terug ingedeeld bij zijn buurgemeente.

De kerk van Kerksken was oorspronkelijk een laatgotische kruiskerk uit de 16de eeuw. In 1892 werd de kerk verbouwd en vergroot tot een neogotische kruiskerk naar de plannen van de bouwmeester Jules Goethals uit Aalst. De oorspronkelijke bouw is nog bewaard in de zuidelijke kruisarm, de onderbouw van de aangepaste kruisingstoren, de deels behouden zandstenen west- en zuidgevel en in de pseudo basilicale opstand van het schip.

Op 25 april 1990 stortte de toren in, waarbij de noordelijke kruisbeuk en een groot gedeelte van het kerkschip werden vernield. Uit diverse stabiliteitsonderzoeken bleek dat een aantal elementen, zoals een onstabiele ondergrond en de trillingen, veroorzaakt door het zware wegverkeer aan de grond

lagen van deze instorting. Het architectenbureau Van Severen uit Dendermonde heeft het advies verstrekt om de noordelijke kruisbeuk, de sacristie en het kerschip preventief te slopen.

Architect Van Den Broeck heeft de kerk hertekend op basis van de ideeën van de Nederlandse architect Dom Hans van der Laan. Dom Hans van der Laan was een benedictijner monnik en architect en was een van de leidende figuren van de Bossche School. De kerk van Kerksken kreeg om deze reden het uitzicht van een basilica model. De kerk werd opnieuw ingewijd op 4 februari 1996 door monseigneur A. Luysterman.

Beschrijving

De oudste delen van het kerkgebouw werden opgetrokken uit zandsteen. Het latere neogotische gedeelte werd vervaardigd uit baksteen, met verwerking van arduin en zandsteen. Hierbij is er sprake van een mogelijk hergebruik van materialen.

De plattegrond van de kerk vertoont een driebeukig schip, bestaande uit vijf traveeën met een noordelijk gelegen zijkapel in de derde travee en een laatgotische kruisarm in de vijfde travee. Deze wordt geflankeerd door een veelzijdig traptorentje. Verder kan een vierkante kruisingstoren worden onderscheiden op het oorspronkelijke gotische transept. Vervolgens kan er een bijkomend oostelijk gericht neogotisch transept met een rechte travee en een koor met een driezijdige sluiting bemerkt worden. Deze worden geflankeerd door twee zijkoren en sacristieën en worden beide afgedekt door middel van een leien zadeldak.

De westelijke gevel van het gebouw vertoont een bakstenen tuitgevel op een zandstenen sokkel met neogotisch korfboogportaal uit arduin en een drielicht. De flankerende noordelijke en zuidelijke zijbeukgevels werden deels opgetrokken uit zandsteen en afgelijnd door zandstenen hoekblokken. Verder werden deze voorzien van neogotische tweelichten. In zuidelijke zijbeuk is een zandstenen muurpand te bemerken. De laatgotische zuidelijke kruisarm, vervaardigd uit zandsteen staat op een afgeschuinde sokkel en bevat een eenvoudig korfboogdeurtje met twee geledingen en neogotische galmgaten. Verder vertoont deze zuidelijke kruisarm nog een ingesnoerde naaldspits. Het neogotische schip, transept, koor, zijkoren en sacristieën worden verlicht door middel van spitsboogvensters en twee- en drielichten.⁵ In de zuidelijke gevel werd een herinneringsteen verwerkt ter herdenking van de slachtoffers van de Eerste Wereldoorlog.

Het portaal van de kerk wordt afgesloten met glazen deuren die vergrendeld kunnen worden. De middenbeuk betreft een open ruimte van 18 meter op 7,70 meter tot aan de trappen van het altaar. De massieve rechthoekige pilaren dragen de muren en het dak. Tussen het middenschip en de buitenmuur bevinden zich zijgangen met een breedte van 2,20 meter. De zuidelijke zijgang loopt uit op een kleine ruimte met een buitendeur. In de noordelijke zijgang werd een ruimte voorzien voor heiligenbeelden met de mogelijkheid om een kaarsje te doen branden. Boven het altaar bevindt zich een glazen koepel die zorgt voor lichtinval op het altaar. Recht en links van de altaar ruimte bevindt zich de noordelijke en de zuidelijke dwarsbeuk, dewelke elk een breedte van 6,20 meter hebben. De noordelijke dwarsbeuk heeft een diepte van 5,40 meter en de zuidelijke dwarsbeuk heeft een diepte van 6,30 meter. Langs de noordkant van de absis bevindt zich de sacristie. Langs de zuidkant van de absis bevond zich de vroegere winterkapel, dewelke werd omgevormd tot de vergader- en

---

⁵ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/8909>

archiefruimte voor twee kerkfabrieken. De toegang tot deze ruimtes is afgesloten met een glazen deur. Verder bevindt zich een buitendeur aan zowel de archiefruimte van de kerkfabriek als aan de sacristie. De toren is toegankelijk via een buitendeur aan de zuidelijke kant van het gebouw.

Interieur

Het interieur van de Sint-Martinuskerk bestaat uit een behouden gotische opstand in de middenbeuk en een kruising in zowel de vijfde travee als de zuidelijke kruisarm. Het pseudo-basicaal schip wordt geritmeerd door spitsboogvormige scheibogen met een rondstaafprofiel op zuilen met een achzijdige sokkel, een deels aangepast dekblad, een kruising met kruisriboverwelling op bundelpijlers en een kruisribgewelf in de zuidelijke kruisarm. Het schip wordt gekenmerkt door een neogotisch houten overwelling. Deze is overwelling is ook te bemerken in het neogotische transept en koor.

Figuur 18: het interieur van de Sint-Martinuskerk te Kerksken.

Meubilair

Het meubilair bestaat uit neogotische altaren en koorbanken. De originele preekstoel dateert uit de 16de eeuw. Verder bevinden er zich in het gebouw nog twee empire getinte biechtstoelen en een tochtportaal uit de 18de eeuw. Het kleine pijporgel werd geconstrueerd door de firma Loncke. Dit orgel bevindt zich momenteel op het gelijkvloers wegens financiële redenen. De doopvont werd wegens praktische redenen verplaatst naar het koorgedeelte van de kerk. Het textiel is niet meer oorspronkelijk en dus eerder recentelijk van aard.

De zeven onbeschadigde glasramen van de oude kerk werden teruggeplaatst en bevinden zich in het oude gedeelte van het kerkgebouw. De tien nieuwe glasramen werden vervaardigd door Luc Ranson en beelden de evangelieparabels uit. Deze glasramen werden aan de kerk geschonken door weldoeners. Het altaar bestaat uit een massieve blok massangis-steen. In de sacristie bevinden zich nog de oorspronkelijke kasten van de oude kerk. De klokken hebben de instorting van 1990 overleefd en worden tot op heden nog steeds gebruikt.

De in brons vervaardigde kruiswegstaties en monumentale paaskandelaar werden geconstrueerd door de kunstenaar May Claerhout. Het schilderij *Ecce Homo* is van de hand van neoclassicistische schilder Joseph Paelinck (1771-1839). De twee iconen, Jezus en Maria 'ten voeten uit' zijn afkomstig van het atelier van Joris Van Ael. Vijf houten heiligenbeelden uit de vorige kerk samen met één gipsen beeld werden na de restauratie in de kerk teruggeplaatst. De meeste intacte beelden van de vroegere kerk bevinden zich in stockage. De drie relieken, dewelke zijn ingesloten in het altaar, beelden de heilige Martinus, de heilige Godelieve en de heilige pastoor van Ars uit. Verder kan er nog een historische grafsteen van pastoor De Neef uit de vorige kerk bemerkt worden.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Figuur 19: Het orgel van de Sint-Martinuskerk te Kerksken.

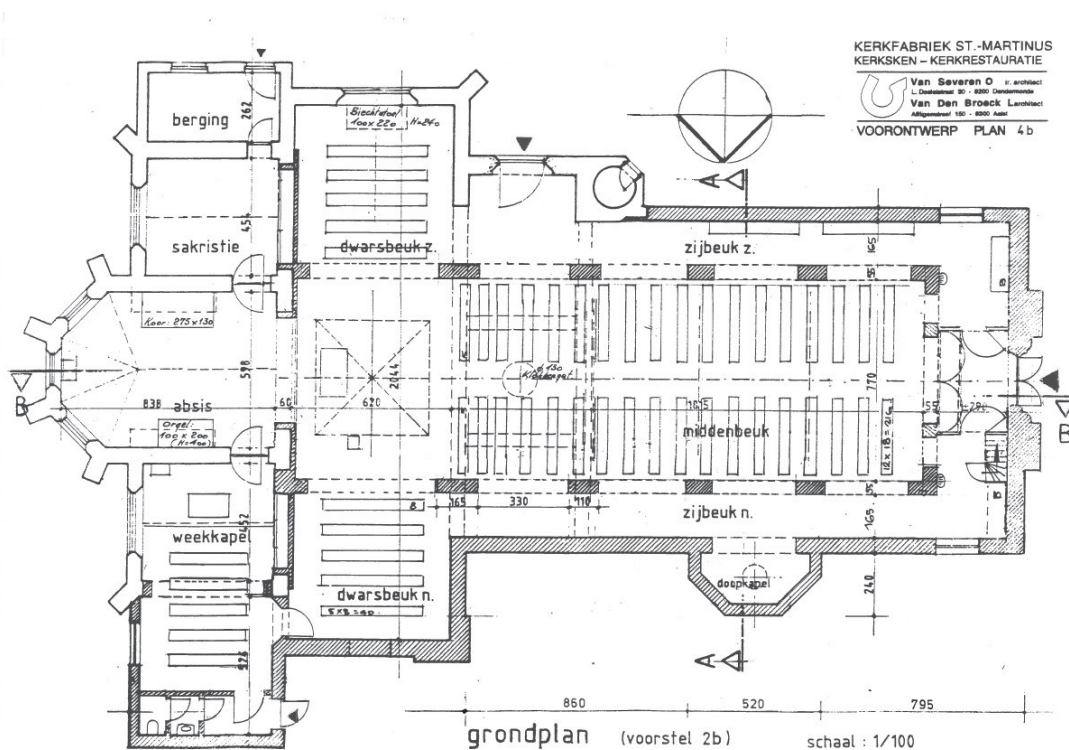
We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

*Figuur 20 & 21: Het schilderij *Ecce Homo* en de bronzen kruisweg*

Er werd tot op heden nog geen digitale inventaris gemaakt van de roerende goederen. De papieren inventaris evenals de plannen en werkverslagen van de restauratie van de nieuwe kerk bevinden zich in het archief van de kerkfabriek. Verder beschikt de kerkfabriek over een dia-archief betreffende de oude kerk en de sloopwerken en de heropbouw en voltooiing van de nieuwe kerk.

2.3.2.2. Architecturale mogelijkheden

Figuur 22: Het grondplan van de Sint-Martinuskerk te Kerksken

Uitbreidingsmogelijkheden

Gezien de beperkte ruimte binnen het kerkgebouw, lijkt het weinig zinvol om de dwarsbeuken af te sluiten. Tussen de pilaren kunnen eventueel verplaatsbare wanden worden geplaatst voor bijvoorbeeld tentoonstellingen. Tegen de buitenwanden werd de bronzen kruisweg van May Claerhout aan de muur bevestigd. Tussen deze kruiswegstaties werden reeds verplaatsbare panelen tegen de muur geplaatst voor tentoonstellingen. Langs de buitenzijde van de kerk is er weinig mogelijkheid tot uitbreiding wegens ernstige niveaoverschillen in het reliëf.

2.3.2.3. Bouwfysische toestand

Het laatste rapport van monumentenwacht dateert van 2021. Hierin wordt vastgesteld dat de kerk zich in het algemeen in een goede bouwfysische toestand bevindt

Het uitvoeren van regelmatig onderhoud aan de goten, daken en afwerklagen is wel noodzakelijk. De dakbedekkingen zijn algemeen goed. Het is nodig regelmatig onderhoud uit te voeren en op termijn is het vernieuwen van de oudere leien nodig.

De gootbekledingen vertonen algemeen vertering. Ook hier is opvolging nodig.

De oude kapdelen vertonen sporen van vroegere aantastingen door houtborende insecten.

De draagstructuur en overspanning zijn structureel in goede staat. Bij oudere delen is wat vertering en vochtshade merkbaar. De dekstenen vertonen schade.

Het schrijnwerk is structureel in goede staat. Het oudere schrijnwerk vertoont wel wat sporen van vertering.

Technische installatie

Er is een vloerverwarming aanwezig in het nieuwere deel van de kerk. Het oude deel (de sacristie en de oude absis) wordt nog verwarmd door radiators. De verwarming gebeurt op basis van aardgas. In de sacristie is er de mogelijkheid om warm water te verkrijgen. De verwarmingsketel bevindt zich in de kelder en is gescheiden van de zekeringskast. Met de restauratie van de kerk werd deze volledig geïsoleerd.

Er is ledverlichting aanwezig. De verlichting wordt gewoonlijk aangestoken door het relais in te schakelen in de zekeringskast. Deze zekeringskast bevindt zich in de sacristie. In de berging werd er nog een tweede zekeringskast voorzien. In het geval van een defecte lamp dient deze vervangen te worden met behulp van een hoogwerker.

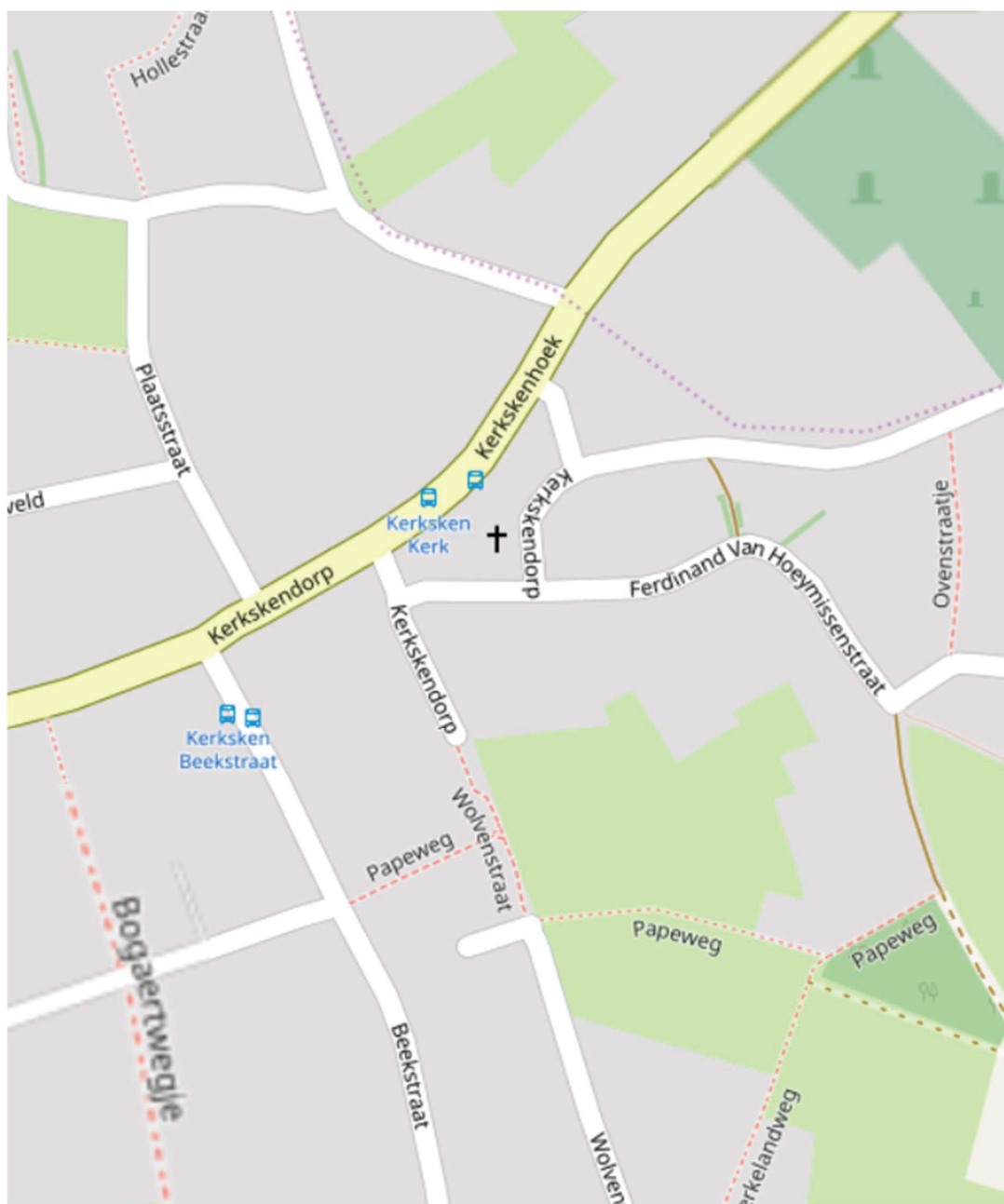
De klokken worden in werking gesteld met behulp van het programma Clock-o-Matic. De installatie voor de bediening bevindt zich in de sacristie en is van het merk Apollo. De bediening van de klokken is ook mogelijk via een mobiele applicatie.

Er is een brandbeveiliging aanwezig. Ook deze bevindt zich in de sacristie evenals de recent vernieuwde geluidsinstallatie.

Er is slechts één sanitaire voorziening aanwezig. Deze bevindt zich naast de archiefruimte van de kerkfabriek (de winterkapel). Deze voorziening is zowel toegankelijk via de noordelijke dwarsbeuk als via de archiefruimte.

Verder bevindt er zich een kleine drempel aan de hoofdingang. Deze zou echter niet onoverkomelijk zijn voor de toegangsmogelijkheden van rolstoelpatiënten.

2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Figuur 23: Situering Sint-Martinuskerk te Kerksken.

De Sint-Martinuskerk ligt in de oude dorpskern van Kerksken vlak aan de weg Aalst – Geraardsbergen. Er is in de onmiddellijke omgeving beperkte parkeermogelijkheid voor 62 voertuigen. Vlak tegenover de kerk situeert zich een bushalte.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Figuur 24: Pastorij te Kerksken.

De pastorie in de Ferdinand Van Hoeymissenstraat is door het bisdom op vraag van de gemeente afgestaan aan de gemeente. Deze pastorie werd in 2003 beschermd als monument en in 2009 vastgesteld als bouwkundig erfgoed. Het gebouw werd gebouwd in 1749 en had oorspronkelijk maar één verdieping. Later in het jaar 1832 werd er nog een verdieping bijgebouwd.⁶ Dit zorgde echter voor structurele problemen.

De pastorie werd enkele jaren geleden verkocht.

Het klooster van de zusters is gelegen in de Beekstraat en dateert uit de 19de eeuw. Het gebouw wordt gebruikt door de kleuterschool. Verder bevinden zich twee kleine zalen in de onmiddellijke omgeving van het kerkgebouw. Eén van deze zalen betreft de vroegere parochiezaal die momenteel door de gemeente wordt gebruikt voor sociale en culterele evenementen. De andere zaal betreft een lokaal aan een café. Beide zalen bieden plaats voor zo'n 151 personen. De nabijgelegen school heeft ook een multifunctionele zaal ter beschikking.

In de onmiddellijke omgeving bevinden zich verder nog een drietal cafés.

Het kerkhof van Kerksken ligt op een 150 meter van het kerkgebouw in de parochie van Sint-Gorik. Vroeger bevond deze zich vlak aan de kerk. Dit werd duidelijk doordat er menselijke resten werden gevonden tijdens de restauratie werken na de instorting van het kerkgebouw in 1990.

Vlak voor de ingang van de kerk bevinden zich nog een standbeeld van de jeneverdrinker en een herdenkingsmonument voor de slachtoffers van de Titanic in 1912.

---

⁶ <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/8917>

De kerk van Sint-Gorik ligt op 1,7 kilometer afstand, de kerken van Heldergem en Denderhoutem liggen op 4,5 kilometer afstand.

De kapel in de buurt van het kerkgebouw is bouwvallig en is privé-eigendom. Het heeft een beschermde status waardoor het niet eenvoudig is om deze te verbouwen of restaureren.

2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Doordat de Sint-Martinuskerk een centrale positie inneemt binnen de gemeente Haaltert en zijn bouwkundige status, wordt het gebouw het meest gebruikt. Deze kerk wordt in de eerste plaats gebruikt voor liturgische doeleinden.

Er zijn geen weekendvieringen meer, maar wel een viering elke maandag om 9u, behalve als dat een hoogdag is. Deze kerk is een vaste kerk voor doopvieringen telkens de 2^e en 4^e zondag van elke maand in de namiddag. Er is een gedachtenviering voor de overledenen ter gelegenheid van de jaarlijkse kermis. Er is een Mariaviering in de meimaand.

In deze kerk vindt de Vormselviering plaats alsook de viering voor de Eerste communie voor Kerksken en Heldergem (+ voorgaande repetities). Voor de vormelingen worden de naamopgave, kruisoplegging, biechtviering en enkele catechesemomenten op maandagavond georganiseerd in dit gebouw. Verder zijn er nog enkele schoolvieringen in de loop van het schooljaar.

Occasioneel wordt dit kerkgebouw ook nog gebruikt voor concerten, tentoonstellingen en als slaapplek voor rondtrekkende jeugdbewegingen. Het kerkgebouw biedt plaats voor een 300-tal stoelen, wat voldoende is voor de gehele gemeente Haaltert.

De winterkapel wordt onder andere gebruikt als vergaderzaal voor de kerkfabriek Sint-Martinus Kerksken en Sint-Amandus Heldergem (minstens 4 keer per jaar), als een omkleedruimte voor de muzikanten en als archiefruimte voor de twee kerkfabrieken.

Verder wordt er sinds 1923 jaarlijks een bedevaart ter ere van de H. Godelieve georganiseerd. Dit betreft een ommegang met zes kapellen, dewelke het leven van de H. Godelieve uitbeelden. Twee van de zes kapellen bevinden zich aan het kerkgebouw. De resterende vier situeren zich in de omliggende straten. Deze ommegang wordt georganiseerd op de zondag voor en de zondag na de feestdag van de H. Godelieve op 6 juli. Na de ommegang wordt er telkens iets te drinken aangeboden in de kerk zelf.

Op de parkingruimtes rondom de kerk vindt er jaarlijks het evenement Kèsken Zwingt plaats en wordt georganiseerd door de gelijknamige vzw Kèsken Zwingt. Dit betreft muziekconcerten die op elke vrijdag van de maand augustus worden georganiseerd. Dit evenement is gratis toegankelijk en trekt doorgaans betrekkelijk veel volk.

Overzicht van het aantal huwelijken en uitvaarten per jaar van 2019-2024 in Sint-Martinus Kerksken:

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Huwelijken	3	0	1	1	1	1
Uitvaarten	21	15	10	13	12	10

De kerk is iedere dag open tussen 9 - 18u.

2.4. De Sint-Amandus kerk in Heldergem

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Figuur 25: De Sint-Amanduskerk te Heldergem.

2.4.1. Identificatie

Naam: Sint-Amandus

Geografische ligging

- Heldergemstraat 162A, 9450 Heldergem
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats binnen kerkelijke structuur

- Bisdom Gent
- Dekenaat Aalst
- Parochie Heilige Amandus Denderleeuw/Haaltert

Eigenaar: Kerkfabriek (bron kadaster)

Beschermingen

- Gedeeltelijk beschermd als monument (orgel) sinds 7 februari 1980.
- Vastgesteld als bouwkundig erfgoed sinds 14 september 2009.

2.4.2. 2.4.2. Beschrijving

2.4.2.1. Cultuurhistorische waarde

Historiek

Het bouwjaar van de oude kerk is niet gekend, maar er is reeds sprake van een bidplaats in 1096. In dat jaar schonk monseigneur Manassens, de bisschop van Kamerijk, altaarrechten van deze kerk aan de abten van de abdij van Geraardsbergen. Volgens deze akte hing Heldergem in die tijd af van Denderhoutem. De oude kerk werd naar verluidt gebouwd in een laatromaanse stijl en had de vorm van een latijns kruis. Ze was zeer populair als bedevaartplaats. De kerk bevond zich rechts aan de oude steenweg naar Aaigem tegen de Kalvaar op het Oud-Dorp.⁷

De kerk van Heldergem was oorspronkelijk in het bezit van de Benedictijnenabdij van Dikkelvenne, aan de Schelde gelegen. Na de verovering van het gebied tussen Schelde en Dender werd de abdij in 1096 naar Geraardsbergen aan de Dender, overgeheveld. Enkele kerken uit de omgeving van Ninove-Haaltert zoals Heldergem, Denderhoutem, Iddergem en Okegem bleven in het bezit van de monniken. De andere kwamen in het bezit van de abdij van het Noord-Franse Anchin. De abdij behield dit patroonschap tot aan de Franse revolutie. Dit wordt bevestigd door een aantal bewaard, doch sterk beschadigde archiefstukken uit de 18de eeuw.

Heldergem behoorde van oudsher tot het bisdom van Kamerijk en de dekenij van Geraardsbergen. Vanaf de 16de eeuw werd de parochie van Heldergem echter geïntegreerd in het aartsbisdom Mechelen en de dekenij van Aalst en tijdelijk in die van Ninove (1576-1596). Na het Concordaat van

---

⁷ Kerk en religie

1801 kwam de parochie bij het bisdom Gent en het dekenaat Ninove. Vanaf 1912 behoorde Heldergem tot het dekenaat Herzele en sinds 1980 2016 tot het dekenaat Haaltert. Na de hervorming in 2016 werd Heldergem ingedeeld bij de parochie Heilige Amandus Denderleeuw/Haaltert en het dekenaat Aalst.

De kerk bevond zich in de 19de-eeuw ogenschijnlijk in slechte staat want op 27 februari 1828 besloot de gemeenteraad van Heldergem om de kerk te renoveren en te vergroten. De plannen voor de renovatie van de kerk werden toevertrouwd aan de architect Pieter De Clercq. De werken werden uitgevoerd door Emmanuel De Jonghe. De werken werden voltooid op 27 november 1829. Pastoor De Maeyer (1837-1874) heeft enkele notities nagelaten, waarin het uitzicht van de oude kerk wordt beschreven. Deze notities zijn te bezichtigen in het archief, gesitueerd in de winterkapel in de kerk van Kerksken.

Desondanks de renovaties en verbouwing, bleef het gebouw in slechte staat verkeren. Dit werd duidelijk uit een oude brief dat zich in de *Liber Memoriales* bevindt. In deze brief schreef pastoor J.B. De Maeyer onder de hoofding 'De oude kerk': "Alle houten verbindingen, priemen en ineenwerkingen van de twee verdiepingen tellende toren tot aan de naald zijn verrot. De priemstijl van de naald is halfrot. De muurplaten, het berd en de kepers aan de noordkant zijn slecht en rot. De muren in het koor, in de beuk en de zijkoren zijn slecht. De muur in de beuk langs de noordzijde is in zeer slechte staat en helt reeds een lange tijd over en soms vallen er kleine stukken naar beneden. De hoge muur in de toren helt twee voeten over en ook de toren staat niet meer recht".⁸ Het advies luidde dan ook dat het voordeliger ging zijn om een nieuwe kerk te bouwen. In 1860 werd de laatste mis gehouden in de oude kerk.⁹

Voordat deze afbraakwerken, enkele jaren later, van start gingen, maakte pastoor de Maeyer een volledige inventaris van de inboedel, waarbij hij voor de meeste stukken de plaats, datum en prijs van de aankoop vermeldde.¹⁰

De nieuwe, huidige kerk werd meer zuidwaarts gebouwd. De bouw van deze nieuwe kerk ging van start in het jaar 1860 en werd twee jaar later, op 6 december 1862, reeds in gebruik genomen. De kerk werd ontworpen naar de plannen van de Gentse architect Edmond de Perre-Montigny. Het werd een eclectisch getinte parochiekerk met neoclassistische en neoromaanse elementen Deze nieuwe kerk kwam er onder het bewind van pastoor De Maeyer.

Beschrijving

De plattegrond vertoont een westelijk gelegen geveltoren, een driebeukig schip van vier traveeën en twee kleine blindtraveeën. Verder kan er nog een koor worden waargenomen met een rechte travee en een apsis tussen de twee sacristieën.¹¹

Het bakstenen gebouw wordt geritmeerd door lisenen met verbindende rondboogvensters met een ijzeren roedeverdeling. In de tweeledige westelijke toren bevindt zich een rondboogportaal in een geprofileerde omlijsting van arduin, drielicht en rondboogvormige galmgaten. Deze galmgaten

---

⁸ Groeten uit Heldergem Kerk en Religie – Roger De Troyer

⁹ Bijdrage tot de Geschiedenis van Heldergem - Het kerkelijk leven – Roger De Troyer 203-205.

¹⁰ Idem 7

¹¹ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/8903>

bevinden zich op de smallere klokkenverdieping. Bovenaan aan de toren kan er een ingesnoerde naaldspits worden waargenomen. Ten slotte kan men een pseudo-kruisriboverwelling op de zuilen en bundelpijlers bemerken. Deze bundelpijlers hebben een eenvoudige sokkel.¹²

Interieur

Figuur26: Het interieur van de Sint-Amanduskerk te Heldergem.

Meubilair

Er bevinden zich twee schilderijen in het kerkgebouw. Een eerste betreft een kopie van “De opvoeding van Maria” (Theodoor van Loon), afkomstig uit de oude kerk van Heldergem. Dit schilderij bevindt zich op het hoofdaltaar en kan gedateerd worden in de 17de – 18de eeuw. Het tweede werk vertoont de heilige Barbara en bevindt zich op het zuidelijke altaar. Dit schilderij kan worden gesitueerd in de 18de eeuw.

De 18de -eeuwse altaren vertonen kenmerken van de barok. De koorbanken en de communiebanken kunnen ook worden gesitueerd in de 18de eeuw. De preekstoel komt uit de 19de eeuw. Het geklasseerde orgel, gedateerd in de 17^e eeuw, is een pijporgel, vermoedelijk gebouwd door Blasius Bremser.

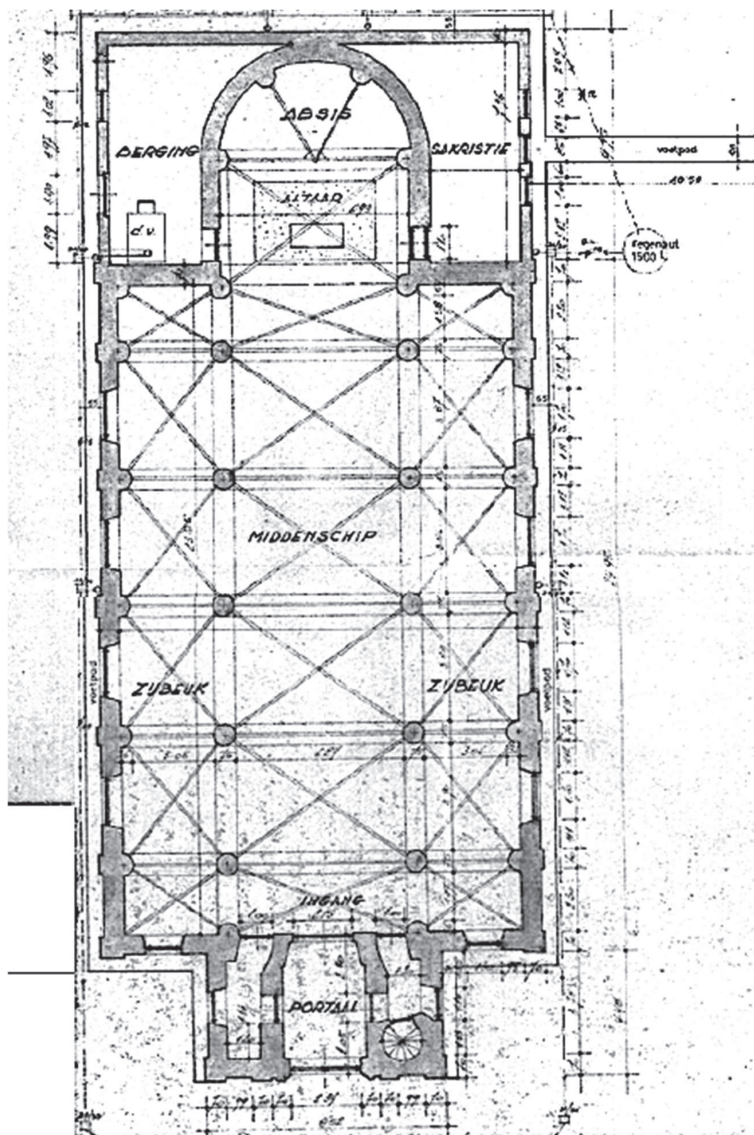

Figuur 27 & 28: Het altaar en het orgel van de Sint-Amanduskerk te Heldergem.

---

¹² <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/8903>

2.4.2.2. Architecturale mogelijkheden

Figuur 29: Grondplan Sint-Amanduskerk

2.4.2.3. De bouwfysische toestand

Het gehele gebouw bevindt zich volgens het verslag van Monumentenwacht in een redelijke toestand. Er wordt gesteld dat er wel een duidelijke noodzaak is aan een periodiek onderhoud van bepaalde zaken. Zo wordt de dakbedekking het best jaarlijks nagezien en dienen er kleine herstellingen te worden uitgevoerd. Verspreid over het dak zijn er namelijk enkele leien scheefgezakt of weggefallen. Het advies van Monumentenwacht is dan ook om een onderhoudscontract af te sluiten met een gespecialiseerde firma om te helpen bij het periodiek onderhoud van de daken.

De goten dienen ook jaarlijks te worden gereinigd. Verschillende goten vertonen namelijk sporen van putcorrosie. Voorlopig is dit nog zonder gevolgschade. De goten worden door Monumentenwacht driejaarlijks opgevolgd.

Het schrijnwerk vertoont een tal van problemen. Dit is voornamelijk te wijten aan een gebrek van een periodiek onderhoud. Het is nodig de nodige aandacht te besteden aan het onderhoud van houten en metalen onderdelen om grote restauratiekosten te vermijden. Zo kunnen de houten en metalen onderdelen regelmatig voorzien worden van een nieuwe afwerklaag.

De laatste schilderwerken binnen het gebouw werden uitgevoerd tijdens de restauratiewerken in de jaren 80 van de vorige eeuw. De buitenschilderwerken zoals het herschilderen van deuren en dakgoten werden in 2012 uitgevoerd. In de nabije toekomst zijn er geen restauratiewerken voorzien.

Technische installatie

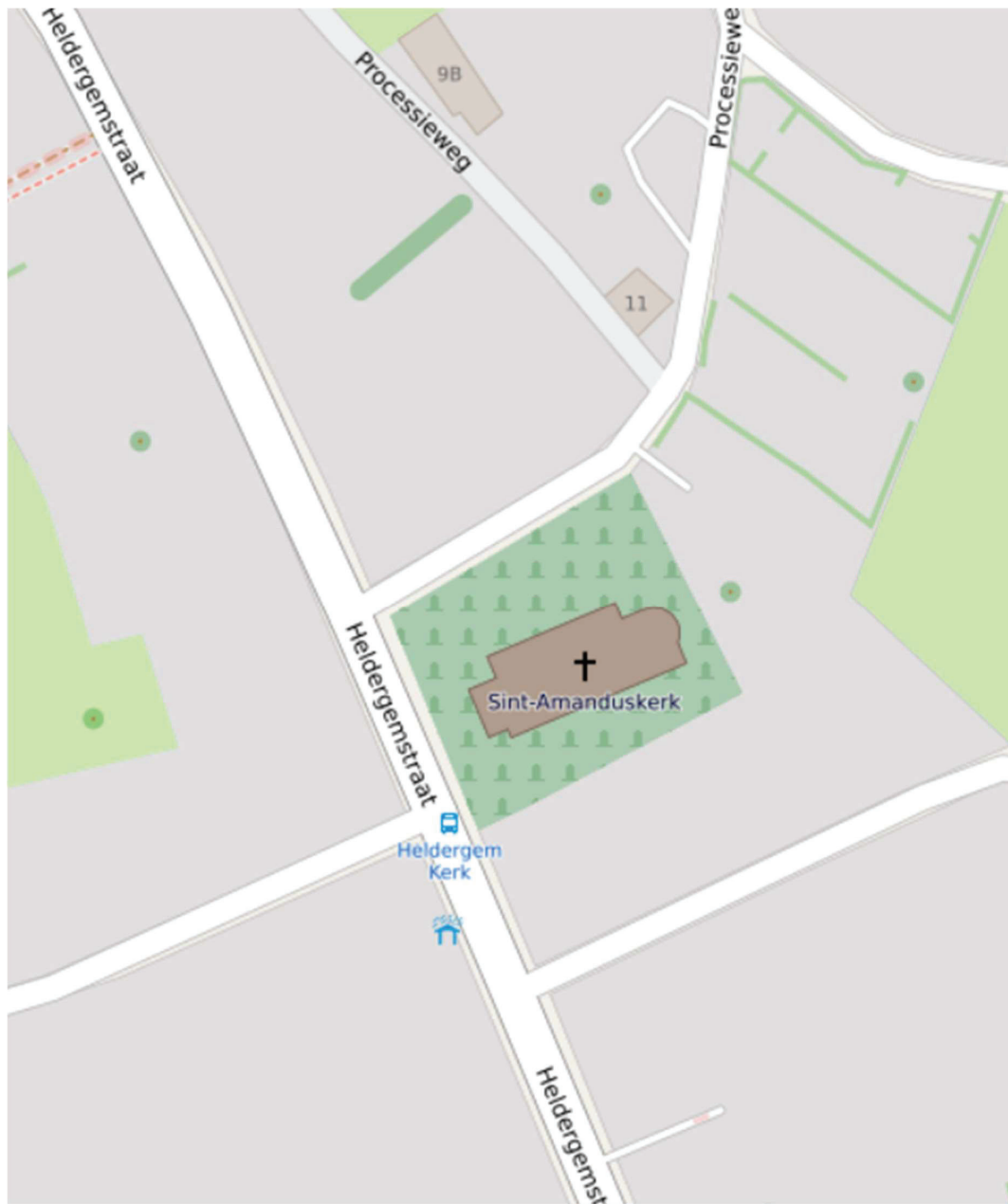
Er is een verwarmingsinstallatie aanwezig. Deze werd in 2007 vernieuwd. Hierbij werd er overgeschakeld naar een aardgasverwarming met een luchtcirculatiesysteem bij middel van een hoogrendementsketel. De bediening van de verwarming gebeurt automatisch en eventueel handmatig bij evenementen.

De elektriciteit van het gebouw werd bij de restauratiewerken in de jaren 1980 vernieuwd en is nog in orde. De verlichting werd vernieuwd voor het schip en de zijkanten. De nieuwe verlichting betreft ledverlichting. De geluidsinstallatie werd in 2008 slechts gedeeltelijk vernieuwd. De brand- en inbraakdetectie werden in 2003 geplaatst en zijn momenteel nog in orde.

De kerk is toegankelijk voor andersvaliden. Er bevindt zich geen hoge dorpel aan de ingang van het kerkgebouw, waardoor het gebouw redelijk toegankelijk is voor rolstoelgebruikers.

Recent werd een sanitaire voorziening in het gebouw geplaatst. Deze bevindt zich in dezelfde ruimte als de verwarmingsinstallatie.

2.4.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Figuur 30: De situering van de Sint-Amanduskerk.

Rechts voor de kerk bevindt zich de kapel van pastoor De Maeyer. Deze werd opgericht in 1895 nadat de stoffelijke resten van deze persoon intact werden teruggevonden. Na het verdwijnen van het kerkhof en de heraanleg van de kerkomgeving in 2015-2016 is deze kapel bewaard gebleven en geïntegreerd in de nieuwe omgeving. Onder de grasperken rondom de kerk bevinden zich nog wel menselijke resten.

Het klooster werd gebouwd in 1853 en bevindt zich ten zuiden op enkele meters afstand van het kerkgebouw. De pastorie dateert uit 1863 en situeert zich ook in de buurt van het kerkgebouw. Ook bevinden zich een aantal kapellen in de buurt.

De toren wordt niet verlicht, maar er is wel een spot aanwezig waardoor de mogelijkheid tot verlichting wel bestaat. De klokken worden bediend met behulp van het programma Clock-O-Matic. De parkeermogelijkheden rondom de kerk en in de onmiddellijke omgeving zijn betrekkelijk beperkt. Deze kunnen in de nabije toekomst nog beperkter worden door de plannen voor de bouw van een nieuw appartementencomplex.

Op 200 meter ten zuiden van de kerk ligt het Helderghems Ontmoetingscentrum “De Kompanie” dat ook frequent wordt gebruikt voor de activiteiten van de lokale verenigingen en onderdak biedt aan het Lokaal Dienstencentrum Rustnbeetje.

Het natuurgebied Den Dotter bevindt zich in de onmiddellijke omgeving. Er zijn wandelroutes doorheen dit natuurgebied, maar deze vertrekken, noch passeren langsheen het kerkgebouw.

Het kerkhof van Helderghem werd in 1976 verplaatst op ca 400 m ten noorden van het kerkgebouw.

Verder bevindt zich het voetbalveld van Sporting Helderghem zich ten zuiden van het kerkgebouw.

Vlakbij het kerkgebouw bevindt zich de bushalte ‘Helderghem kerk’ met lijnen 81, 82, 84 en 330. Het station van Haaltert ligt op een 7 kilometer afstand van de kerk.

2.4.4. Beschrijving van het huidige gebruik en de huidige functie

De parochiekerk wordt momenteel gebruikt voor de rooms-katholieke eredienst. Elke zon- en feestdag wordt een gebedsdienst gehouden.

Er is een dialectmis op Pinkstermaandag sedert 2022 en aansluitend de Heilige Corneliusomgang. Daarnaast wordt de kerk ook gebruikt voor begrafenissen en huwelijken. Er is een dienst rond Allerheiligen/Allerzielen voor de overledenen die een kerkelijke uitvaart vroegen. De kerk is beveiligd en is enkel toegankelijke tijdens liturgische diensten.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

Figuur 31: De kapel van pastoor De Maeyer.

Overzicht van het aantal huwelijken en uitvaarten per jaar van 2019-2024 in Sint-Amandus Heldergem:

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Huwelijken	1	0	1	0	0	1
Uitvaarten	4	5	3	5	5	4

Op elke maandag wordt er voor de kerk een kleine markt georganiseerd.

3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE

In samenspraak tussen het Centraal kerkbestuur en de gemeente Haaltert werd beslist de toekomstvisie van het vorige kerkenbeleidsplan door te trekken voor de komende zes jaar. We achten het daarom niet nodig opnieuw een participatietraject te volgen.

In het voorjaar 2019 werd het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur (CRKC) gevraagd door de gemeente Haaltert om de burgerlijke en kerkelijke partijen in de gemeente te begeleiden bij de opmaak en uitvoering van een kerkenbeleidsplan voor de Sint-Amanduskerk te Denderhoutem, de Sint-Gorikskerk te Haaltert, de Sint-Amanduskerk te Heldergem en de Sint-Martinuskerk te Kerksken. In samenspraak met het CRKC werd toen een participatietraject opgezet rond de vier kerken. Er werd een online-enquête en een papieren enquête verspreid. Daarnaast werd ook een info-en participatiemeeting georganiseerd. Hieruit kwamen volgende algemene lijnen:

- Voor de vier kerken blijft de functie als parochiekerk behouden, in ieder geval voor de klassieke plechtigheden (doop, communie, huwelijk, begrafenis)
- Als nevenbestemming wordt geopteerd voor functies die nu al gedeeltelijk ingevuld worden (tentoonstellen, vergaderen, concerten, lezingen...) en zich vooral in de sociaal-culturele sfeer situeren. Voor Heldergem zijn de voorstellen naar een andere invulling het meest concreet.
- Het participatiemoment werd (behalve voor Heldergem) vooral bijgewoond door oudere burgers die de kerk nog frequent bezoeken en/of aanleunen bij de kerkfabriek en/of parochiale werking. Dat leidt tot zeer voorzichtige voorstellen tot verandering en een pleidooi voor behoud van de functie als parochiekerk op alle locaties.
- Voor alle kerken is er eensluidend de nood om sanitaire en logistieke ingrepen te doen om een nevenbestemming met enig comfort mogelijk te maken.
- In Heldergem klinkt duidelijk de nood aan een 'centrum' waar diverse gemeenschaps- en ontmoetingsfuncties bijeenkomen in de kerk, die nu meestal dicht is.

De vraag voor een eventuele herbestemming van de kerken werd tot op heden enkel in Heldergem gesteld. In het najaar 2019 werd een extra moment ingebouwd om de vraag tot herbestemming te onderbouwen met een concreet voorstel.

Op 3 oktober 2019 werden een aantal mogelijkheden doorgesproken samen met een 8-tal geëngageerde Heldergermaren. Daarbij werd dieper ingegaan op de diverse voorstellen die in juni op tafel lagen, op de relatie met het HOC ontmoetingscentrum en de problemen van een kleine dorpskern zonder 'neringdoenerij'.

Op die avond werden diverse pistes tot herbestemming besproken. Daarbij kwamen drie grote clusters aan bezorgdheden naar voor:

- Opvang, ontmoeting en diensten voor kinderen, jeugd en familie
- Informele ontmoeting voor alle inwoners
- Ruimte voor kleine en lokale ondernemers en diensten (café, winkel, bakker,...)

Tegelijk werd ook aangegeven dat de huidige accommodatie in en om de kerk zeer beperkt is en dat de plannen van de gemeente met het HOC mogelijk invloed kunnen hebben op de invulling van de kerk op langere termijn.

De kerkfabriek Sint-Amandus Heldergem heeft nadien op een buitengewone vergadering (15 oktober 2019) zijn bedenkingen geformuleerd bij het voorgestelde kerkenbeleidsplan:

- De kerk zo lang mogelijk te gebruiken voor de eredienst.
- Een occasioneel passend gebruik (valorisatie) is te allen tijde mogelijk
- Passend nevengebruik door een vereniging (bvb. kinderkoor) is mogelijk mits toelating van het bisdom én in acht nemen van de voorwaarden door het CKB bepaald.
- Een verder occasioneel gebruik van het terrein rond de kerk bij de kermis en het toestaan van de markt nabij de kerk, met uitzondering van de ruimte tussen de ingangdeur en de straat. (een rouwdienst moet te allen tijde kunnen doorgaan)
- Louter toelagen te vragen voor exploitatie ten gunste van de eredienst en/of zéér dringende investering voor het in stand houden van het gebouw en het omringend terrein van het oude kerkhof
- Niet toe te staan dat er nu reeds investeringen of verbouwingen gebeuren in of rond de kerk in het vooruitzicht van een herbestemming.
- Niet toe te staan dat er in de kerk een buurtcafé of een markt wordt ingericht.
- De kerkfabriek, eigenares van kerk en oud kerkhof eromheen, beslist bij sluiting van de kerk en fusie van de parochie, in samenspraak met het bisdom, wat financieel haalbaar en wenselijk is voor de herbestemming van het gebouw en de ruimte er omheen. En dit alles ten gunste van de parochie van de fusie.

Omtrent de eigendom van de kerk in Heldergem en het voormalige kerkhof is er geen duidelijk uitsluitsel. Verder onderzoek is noodzakelijk (Rijksarchief).

Zowel in het kadaster als in het sommier (voorbeeld 1942) van onroerende goederen en rechten, renten en rentgevend effecten werden de kerk en de begraafplaats, de pastorie en de tuin van pastorie gedurende vele decennia onafgebroken vermeld als eigendom van de gemeente. Bij de verkoop van de pastorie door de gemeente in 1999 was er geen reactie van de kerkfabriek. Op 14 juli 2003 werd een vraag van de kerkfabriek tot opmaak van de akte, strekkende tot bewijs van eigendom van de kerk en het kerkhof rondom de kerk, afgewezen door het college van burgemeester en schepenen.

3.1. Algemene aandachtspunten voor de vier kerken:

- Aandacht voor logistieke, technische en sanitaire uitrusting in functie van evenementen en medegebruik.
- Valorisering van erfgoed, openingsuren maximaliseren.
- Mogelijkheden tot toeristisch versterken van de locaties (in het kader van fiets- of wandeltoerisme en cultureel-kerkelijk erfgoed)
- Afstemming met de culturele infrastructuur gemeente en de noden van de gemeenschap
- Aandachtspunt: actie ondernemen om jonger publiek aan te trekken

- ▮ De cultuurdienst staat open voor samenwerking als het gaat over ter beschikking stellen van ruimtes en verhuur, culturele en toeristische invulling. Ze ziet ook mogelijkheden om één of meerdere kerken op termijn een basis-accommodatie te voorzien voor wandel- of fietstoerisme.
- ▮ Inventaris van onroerend erfgoed kan geraadpleegd worden op de website: <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten?status=-90&bewaringstoestand=1&erfgoedwaarde=true&tekst=Kerk&gemeente=41024>

3.1.1. Sint Goriks Haaltert

Fase 1: valorisering en voorbereiding nevenbestemming in de tijd

Fase 2: parochiekerk en nevenbestemming in de tijd.

- ▮ Parochiekerk 1^e orde
- ▮ Nevenbestemming:
  - ▮ Concertzaal en repetitieruimte koren en orkesten
  - ▮ Culturele evenementen
  - ▮ Erfgoedparcours

3.1.2. Sint Martinus Kerksken

Fase 1: parochiekerk in tweede orde en voorbereiding nevenbestemming

Fase 2: parochiekerk in tweede orde en nevenbestemming in de tijd

- ▮ Parochiekerk 2e orde.
Voorkeurkerk voor religieuze sacramenten (doopsel, catechese, vorming, ...)
- ▮ Nevenbestemming:
  - ▮ Concerten en lezingen
  - ▮ Vergaderruimte
  - ▮ Archiefruimte voor meerdere kerkfabrieken
  - ▮ Tentoonstellingen
  - ▮ Culturele evenementen
  - ▮ Repetitieruimte

3.1.3. Sint Amandus Denderhoutem

Fase 1: parochiekerk in tweede orde en voorbereiding nevenbestemming

Fase 2: parochiekerk in tweede orde en nevenbestemming in de tijd

- ▮ Parochiekerk 2^e orde
- ▮ Nevenbestemming:
  - ▮ Tentoonstellingen en erfgoedparcours
  - ▮ Stilteplek
  - ▮ Concerten en lezingen
  - ▮ Culturele evenementen

- Repetitieruimte
- Catechese en vormingen

3.1.4. Sint Amandus Heldergerm

Fase 1: parochiekerk in tweede orde, voorbereiding nevenbestemming in de tijd.

Fase 2: parochiekerk in tweede orde, nevenbestemming in tijd, voorbereiding herbesteding

- Parochiekerk 2° orde
- Nevenbestemming:
  - Tentoonstellingen en erfgoedparcours
  - Stilteplek
  - Concerten en lezingen
  - Culturele evenementen
- Voorbereiding herbesteding:
  - Een herbesteding kan pas geschieden nadat de parochie zichzelf opgeheven heeft;
  - Een herbesteding kan pas geschieden nadat de kerk ontwijd werd

Fase 3: Herbesteding

- Een herbesteding kan pas geschieden nadat de parochie zichzelf opgeheven heeft;
- Een herbesteding kan pas geschieden nadat de kerk ontwijd werd
- Religieus-spirituele stilleruimte

Deelgemeente (en wijk)	Kerk	Toekomstvisie Korte termijn (5 jaar)	Toekomstvisie lange termijn (10 – 15 jaar) met Fase 3 >10-15 jaar	
Haaltert	Sint Goriks	Parochiekerk, in eerste orde. Valorisatie	Parochiekerk, nevenbestemming in de tijd	
Kerksken	Sint Martinus	Parochiekerk, in tweede orde. Onderzoek nevenbestemming in de tijd	Parochiekerk in tweede orde. Nevenbestemming in de tijd	
Denderhoutem	Sint Amandus	Parochiekerk in tweede orde, onderzoek nevenbestemming in de tijd	Parochiekerk in tweede orde, nevenbestemming in de tijd	
Heldergerm	Sint Amandus	Parochiekerk in tweede orde voorbereiding nevenbestemming in de tijd,	Parochiekerk in tweede orde, nevenbestemming in tijd Voorbereiding herbesteding	Herbesteding (na opheffing parochie en ontwijden van de kerk)

4. BESLUIT

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen het centraal kerkbestuur en gemeente na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien er wijzigingen moeten aangebracht worden, worden deze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door de bisschop van bisdom Gent en door de gemeenteraad.

Indien zich bijzondere omstandigheden voordoen kan op gemotiveerde wijze van de bepalingen afgeweken worden.